Věda a víra

Jiří GRYGAR
Fyzikální ústav AV ČR
Praha
Učená společnost ČR

„TEMNÝ“ STŘEDOVĚK

ROZVOJ FORMÁLNÍHO MYŠLENÍ

Scholastika

- 1193-1280 **Albert Veliký** (teolog a přírodovědec)
- 1225-1274 **Tomáš Akvinský** (tomismus: racionální teologie)
- 1285-1349 **William Occam** (Occamova břitva):

„Jevy se nemají zmnožovati, pokud to není nevyhnutelné.“

NOVOVĚK

1543 Mikuláš Kopernik: heliocentrická soustava

1611 Galileo Galilei: pozorování dalekohledem

1618 Johannes Kepler: tři zákony pohybu planet

1633 Galileův proces (Kopernik horší než Ptolemaios; slapy a pasátové větry; princip setrvačnosti; matematické kyvadlo)

1687 Isaac Newton: Principia (matem. základy)

1725 James Bradley: Aberace světla hvězd

1839 Friedrich Bessel: Paralaxa hvězd

materialismus

1796 Pierre Laplace vs. Napoleon

ÚLOHA BIBLE

Galileo: dvě Boží knihy: Bible a Příroda

(„je psána matematickým písmem; chceme-li jí porozumět, musíme se naučit této abecedě“)

Cesare kardinál Baronius (1538-1607):

„Bible neříká, jak nebesa fungují,

ale jak se máme do nebe dostat“

Podobenství –

Bible je užívá kvůli univerzalitě a nadčasovosti

Přirovnání k popularizaci vědy

BLUDY MINULÝCH STOLETÍ

- 1850 Bedřich ENGELS: **Dialektika přírody**
- Degenerace marxismu – leninismu na pavědu!
- 1946 Dominik PECKA, Artur PAVELKA, Bohdan CHUDOBA:

  Křesťanský realismus a dialektický materialismus
- 1980 **Postmodernismus**

  Paul FEYRABEND, Jean-François LYOTARD

- **Dan QUAYLE**: ***„Nejhorší, co se může stát s vašim rozumem, je, že o něj přijdete!“***

REVOLUCE VE FYZICE

- 1916 Albert Einstein: OTR (megasvět)
- 1925 – 1927 Kvantová mechanika (mikrosvět)
- 1931 Kurt Gödel: Neurčitost v matematice
- 1948 George Gamow: Velký třesk
- 1980 Unitární teorie *(„Teorie všeho“)*
- 1990 Deterministický chaos (počasí, život na Zemi)
- „Nenázorná“ věda!

Shodné rysy soudobého poznání

Kurt Gödel (1906 – 1978):

Nemožnost úplné formalizace vědeckého poznání

Matematika	Přírodní vědy	Teologie
Axiomy	Principy	Dogmata

Formální vědecké myšlení

Neúplné poznání

PROTIKLADY
VĚDA x PAVĚDA

VĚDA :

- S přibývajícími znalostmi stoupá počet nezodpovězených otázek
- Základy věd jsou rozplizlé!

PAVĚDA:

- Nepoužívá formální logické ani kriticky skeptické myšlení
- Degenerované poznání: Neslučitelný protějšek věd i teologie

VÍRA x POVĚRA

Pověra je karikaturou víry

VÝROKY MYSLITELŮ

Wilhelm Leibnitz (1646-1716):

„PROČ EXISTUJE SPÍŠE NĚCO NEŽ NIC?“

Blaise Pascal (1623-1662):

„Ostrov poznání se zvětšuje, leč i délka pobřeží.“

(= to, co řeší věda)

Teilhard de Chardin (1881-1955):

Směřování k bodu Ω!

Louis Pasteur (1822-1895):

„Protože jsem hodně studoval, věřím jako bretoňský sedlák. Kdybych studoval ještě více, věřil bych jako bretoňská selka.“

Gilbert Keith Chesterton (1874-1936):

„Od doby, kdy lidé přestali věřit v Boha, jsou ochotni uvěřit v každou pitomost.“

Albert Einstein (1879-1955):

„Věda bez náboženství je chromá; náboženství bez vědy je slepé.“

ZKUŠENOSTI ASTRONAUTŮ

- 1961- Jurij Gagarin:

  „Během letu ve vesmíru Boha neviděl“

  1968-1972 (Projekt Apollo)
- Frank Borman (A 8): Evangelium sv. Matouše
- James Irwin (A 15): Baptistický kazatel
- Eugene Cernan (A 17):

  „Bůh je skvělý inženýr“

VĚDA NEUMÍ VŠECHNO

- Věda odpovídá na otázky:

  „JAK SVĚT FUNGUJE?“
- Přetěžké „dětské“ otázky : **PROČ?**

Biolog XXII. stol. **se chlubí Bohu:**

„Už Tě, Bože, nepotřebujeme. Protože už také umíme udělat člověka z prachu Země, jako jsi to dokázal Ty.“

Bůh: ***„Vážně? Tak mi to ukaž!“***

(Biolog se shýbne a nabírá prach ze země)

Bůh:

„Moment, asi jsi mne správně nepochopil: musíš si přece vzít svůj prach ze své Země!“

Doporučená literatura

Universum – čtvrtletník České křesťanské akademie (U)

Bukovská Z. aj. (ed.): *Věda a víra: jednota, boj protikladů nebo lhostejnost?* Aldebaran, Valašské Meziříčí (2004)

J. Davis: *Kosmické finále*. U35 (2000)

V. Frei aj.: *Křesťanská víra a vědecká skepse*. U30 (1999)

J. Grygar: *O vědě a víře*. Karmelit. n., Kostel. Vydří (2001)

J. Grygar: *Svět vědy a víry*. Aldebaran, Val. Meziříčí (2002)

J. Holt: Proč existuje svět? Prostor, Praha (2013)

G. Ladinský: *O vesmíre, Bohu a večnosti*. U18 (1995)

J. Moravec: *Teologie a přírodní vědy*. U28 (1998)

E.Larson,L.Witham: *Vědci a náboženství v USA.* U37(2000)

K. Šprunk: Encyklika *„Fides et Ratio“.* U31 (1999)

M. O. Vácha: *Věda, víra, Darwinova teorie a stvoření podle knihy Genesis*. Cesta, Brno (2014)

K. Ward: *Proč Bůh musí existovat?* U35 (2000)

KONEC

© Učená společnost ČR

MMXVII